

Lärande på arbetsplats i Norden

– HUR GÅR DET TILL?

Vill du veta mera om aktuella nordiska insatser med koppling till lärande på arbetsplats på lokal, regional och nationell nivå?

Nordiska Ministerrådets program Hållbar nordisk välfärd handlar om att hitta nya välfärdslösningar till människor i Norden. Lösningarna ska bidra till ökad kvalitet och jämlikhet i utbildning, arbete och hälsa för Nordens invånare. Programmet initierar såväl samarbete genom konkreta insatser, som nordiska plattformar för dialog och kunskapsutbyte. Det treåriga projektet Lärande på arbetsplats i Norden är ett av 17 projekt under det gemensamma paraplyet.

Lärande på arbetsplats-projektet (LPA-projektet) har omfattat många olika aktörer från Norden vilka regelbundet har träffats och utbytt idéer och erfarenheter om kvaliteten inom lärande på arbetsplats. Genom att följa det lokala utvecklingsarbetet från nationell och nordisk nivå har projektet bidragit till lärande och utveckling även på nationell nivå.

Målet med projektet har varit att möta de utmaningar som de nordiska länderna står inför när det gäller att säkra lärlings- och praktikplatser, öka kvaliteten inom lärande på arbetsplats samt öka andelen som fullföljer utbildning på gymnasial nivå.

På Skolverkets webbplats kan du bland annat läsa artiklar som har skrivits om mötesplatserna. Där kommer också slutrapporten med exempel på hur lärande på arbetsplats organiseras att publiceras.

MERA INFORMATION

- ▶ www.norden.org/sv/tema/haallbar-nordisk-vaelfaerd
- ▶ www.skolverket.se/fran-skola-till-arbetsliv/apl/apl-utveckling/lpa

KONTAKTPERSON

margaretha.allen@skolverket.se

MODELLEN FÖR NORDISK SAMVERKAN

Projekt på gång

Arbetsmodellen som har använts i detta projekt bygger på att alla nordiska länder samt de självstyrande områdena Åland och Färöarna hade nationella projekt på gång. Syftet med dessa projekt var antingen reformering eller utveckling av yrkesutbildningen för unga och vuxna. Myndigheterna samverkar i projektet genom ett nätverk för yrkesutbildning som också har utgjort styrgrupp. Sverige var ordförandeland i Nordiska Ministerrådet när uppdraget utformades och i Sverige gav Utbildningsdepartementet Skolverket i uppdrag att leda projektet.

Koordinatorer och lokala aktörer

Varje land och självstyrande område utsåg var sin koordinator, som skulle hålla ihop arbetet i samverkan med respektive styrgruppsmedlem. Därefter utsåg varje land och område tre lokala aktörer eller grupper av aktörer, vilka har varit de direkta deltagarna i projektet. Aktörerna har kommit från en mycket bred målgrupp av intressenter när det

gäller lärande på arbetsplats. Det har varit skolor, regioner med skolansvar, branschrepresentanter, nationella yrkeskommittéer/programråd, företagarföreningar, universitet och högskolor och representant för nordiskt nätverk för vuxnas lärande.

Lokala projekt

Aktörerna formulerade utifrån en mall för strategiskt kvalitetsarbete sitt nuläge och vart de ville komma under projektiden. De har alltså bedrivit sitt eget arbete parallellt med det övergripande projektet. Under tiden har de kunnat hämta intryck från andra länders aktörers arbete. I några fall har aktörerna haft direkta uppdrag från myndigheterna att antingen testa pågående reformarbete eller utveckla nytt innehåll inom området lärande på arbetsplats.

Mötesplatser

Formen för idé- och erfarenhetsutbytet har framförallt varit fysiska mötesplatser, där aktörerna har kommit samman under två

dagar för dialog och kunskapsöverföring. Varje land/område har ansvarat för var sin mötesplats och dessa har genomförts under två år. Under mötesplatserna har den ena dagen varit en sluten träff och den andra en öppen dit externa gäster har inbjudits.

De öppna dagarna har också innehållit seminarier med exempel från respektive land/område. I några fall har myndigheterna bidragit med egen finansiering för ytterligare utvidgning av mötesplatsen.

TEMATISKA TEXTER

För att skapa bättre förståelse har koordinatorena skrivit fram texter med utgångspunkt i tretton teman med koppling till lärande på arbetsplats. Två texter per mötesplats har skickats ut i förväg för att skapa större

förståelse för de teman som har behandlats. Texterna kommer att bearbetas inför slutrapporten och ger exempel på aktuellt utvecklingsarbete med koppling till lärande på arbetsplats i Norden.

De teman som har behandlats är:

- ▶ Former för samverkan mellan utbildning och arbetsliv (organisation och funktion)
- ▶ Studie- och yrkesvägledning med fokus på yrkesutbildning
- ▶ Metoder för att rekrytera arbetsplatser
- ▶ Metoder för att avgöra vilka arbetsplatser/organisationer som är lämpliga för LPA
- ▶ Anställning eller elevstatus
- ▶ Metoder för att beskriva det lärande som ska ske på arbetsplats
- ▶ Metoder för att utse och stödja handledare/"trainers"/instruktörer
- ▶ Metoder för att stödja yrkeslärare/lärlingslärare
- ▶ Metoder för att integrera LPA med lärande i skolförlagd utbildning
- ▶ Metoder för att bedöma LPA
- ▶ Metoder för att främja elevs/anställd lärlings möjlighet att genomföra LPA
- ▶ Metoder för att stödja elever/anställda lärlingar i behov av särskilt stöd eller med kort formell utbildning
- ▶ Metoder för att främja jämställdhet vid LPA

Exempel på nationella projekt som har pågått samtidigt

Danmark

- ▶ Projektet Praktikmål

Finland

- ▶ Övergång från tid till kompetenser

Färöarna

- ▶ Elevplan/logbog/uddannelsesplan
- ▶ Realkompetensvärdering

Island

- ▶ Nám er vinnandi vegur
(Utbildning är vägen framåt)
- ▶ Forskningsprojekt om överförande
av utbildning mellan gymnasieskola
och arbetsplats
- ▶ Loggböcker

Norge

- ▶ Samfunnskontrakt for flere laere-
plasser

Sverige

- ▶ Lärlingsutbildning
- ▶ Handledarutbildning

Åland

- ▶ Ökad samverkan mellan utbildning
och arbetsliv/lokala företagare

NÅGRA RÖSTER FRÅN PROJEKTDELTAGARE

Underlaget har hämtats från halvtidsrapporten i mars 2015. Slutrapporten kommer under våren 2016.

Ur den finska rapporten

 ”Ett fint samarbete inom landet och med de andra nordiska länderna har inletts. Vi har knutit personliga kontakter och tagit del av mycket värdefulla erfarenheter kring olika modeller och processer.

Speciellt när vi nu står inför en övergång inom den grundläggande yrkesutbildningen från att kunnandet mätts i tid till att det är kompetensen och arbetslivets behov som är det viktiga, är vi speciellt öppna för att höra andra länders erfarenheter kring temat.”

Ur den färöiska rapporten

 ”Projektet har været en spændende rejse ind i de andre nordiske landes erhvervsuddannelses-systemer, som har givet os indblik i hvor forskellige vi er. Selv om alle lande har de samme problematikker, og selv om de fleste har sin nationale

måde at løse disse problematikker på, ligner løsningerne hinanden, og vi kan gøre brug af hinandens erfaringer. Derfor har det været givende, at få indblik i både ulemper og fordele. Dette er noget vi kan bruge om ikke her og nu, så vil det være med os, når vi tænker udvikling af nationalt system i fremtiden.”

Ur den norske rapporten

 ”I det nordiske prosjektet Læring på arbeidsplassen (LPA) er et viktig premiss dialog og erfaringsdeling. Ut fra temaene som har vært løftet frem på samlingene gjenspeiler dialogen så langt mange felles utfordringer uavhengig om de nordiske landene og selvstyrende områdene kan ha ulike opplæringsmodeller og strukturer innen videregående opplæring. Rekruttering til yrkesfag, rådgivning og karrierevalg, samarbeid mellom skole og bedrift, dimensjonering, læreplasser og arbeidslivets behov for kompetanse er noen av temaene som til nå har vært en del av den nordiske dialogen. I tillegg gis hvert arrangørland mulighet til å

beskrive eget lands systemer innen fag- og yrkesopplæringen eller å trekke frem aktuelle satsninger og utfordringer. Ved at de samme representantene fra hvert land og selvstyrende områder møtes jevnlig på samlinger kan de se ut som dette øker forståelsen, erfaringsdelingen og at kontakter knyttes.”

Ur den åländska rapporten

 ”Via vårt deltagande i projektet har vi erhållit god kunskap om förhållandena i de andra nordiska länderna och skapat kontakter med branschföreträdare och andra aktörer. Genom insikterna kan vi tillföra nya synvinklar i den lokala utvecklingsprocessen.

Genom de ökade kontakterna med det lokala näringslivet har vi som aktörer fått en bättre bild av företagens villkor och samtidigt har företagen fått bättre kunskap om utbildningssystemet och bättre kontakt med tjänstemän och skolledare.

Dessa faktorer ger sammantaget en förbättrad dialog mellan parterna, vikt kan

förväntas öka kvaliteten i yrkesutbildningen och därigenom förbättra de studerandes möjligheter till sysselsättning.”

Ur den danska delrapporten

 ”Indtil videre har de danske aktører tilkendegivet, at det er den interne danske udveksling i rammerne af det nordiske projekt der har affødt lokal dansk nytænkning.”

Ur den svenska delrapporten

 ”Projektet har bidragit till utveckling både nationellt och lokalt.... Lärlingscentrum har inspirerats av både det norska systemet med opplæringskontor och det finska systemet.”

Ur den isländska delrapporten

 ”Det är svårt att utpeka en viss faktor, men diskussionen gör oss mera kompetenta att bidra till att väcka människor till eftertanke om den arbetsplatsbaserade utbildningens betydelse och vikten av att utbilda människor till produktionsyrken för landets bästa.”

NÅGRA EXEMPEL PÅ VERKTYG/MODELLER SOM LYFTS FRAM

Keudas modell för kvalitetstänkande på LPA

Keuda, en finsk utbildningsanordnare, har jobbat fram en modell för kvalitén på LPA. Där har det diskuterats hur man bäst bidrar till att göra hela processen smidig och lyckad. Vem deltar, vad behöver man veta, vilka arbetssätt, verktyg, nätverk, manualer, resurser osv behövs för att studerande och arbetsplatser får de bästa möjliga erfarenheter av LPA? Vem och vilka processer skall samverka för att allt skall fungera?

NERA INFORMATION

► www.keuda.fi

Nationella apl-utvecklare i Sverige

Nationella apl-utvecklare har uppdrag av Skolverket att processtödja skolor i att utveckla det arbetsplatsförlagda lärandet. Rektorn på skolan ger i en bokningsförfrågan till Skolverket en behovsbeskrivning som hanteras av Skolverkets samordnare.

Uppdraget lämnas sedan vidare till en apl-utvecklare som planerar, genomför och följer upp insatsen.

Vid genomförandet träffar apl-utvecklaren en mindre grupp på skolan bestående av rektor, lärare och andra som arbetar med apl. Tillsammans gör man en nulägesanalys och därefter en handlingsplan för ett avgränsat utvecklingsarbete som ska ske inom några veckor. Apl-utvecklarens goda kunskaper och erfarenheter inom området är viktiga för att vägleda skolan i arbetet med att säkerställa kvaliteten i apl.

NERA INFORMATION

► <http://www.skolverket.se/fran-skola-till-arbetsliv/apl/apl-utveckling/nationella-apl-utvecklare-1.211023>

Åland och Färöarna – yrkesutbildning i förhållande till systemen i Finland och Danmark

Båda är små samfund som var och en har sitt eget utbildningssystem. Samtidigt ska utbildningarna vara på internationell nivå. Det

UNDER LPA-PROJEKTET

finns fördelar och nackdelar med att vara så nära knuten till ett annat system, samtidigt som detta också ger frihet och självbestämmande över innehållet i yrkesutbildningarna.

Under LPA-projektet har områdena bland annat utbytt idéer om

- Utbildningsgaranti kontra icke-utbildningsgaranti i yrkesutbildningarna för 16- till 19-åringar
- Läroplaner: Hur stort inflytande har systemen i Finland och Danmark på innehållet i våra utbildningar?
- Samverkan med arbetsmarknadens parter; hur mycket har vi dem med och vilket inflytande har de på utbildningen?
- Praktikplatsproblematiken; elevlön, återbetalning och statsstöd till praktikplatser
- Validering

MERA INFORMATION

- ▶ www.yrkisdepilin.fi
- ▶ www.regeringen.ax
- ▶ www.gymnasium.ax

Hur får man till en bättre växling mellan elevens yrkeslärande i teori och praktik i Norge?

Den norska yrkesutbildningen bygger på den klassiska lärlingstraditionen, där utbildningen av lärlingar sker i verksamheter. Huvudmodellen för yrkesutbildningen på vidaregående nivå (gymnasiet i Sverige) är två år i skola och två år i verksamhet. En utbildningsväg som baserar sig på lärande i verksamhet är beroende av den lokala näringsstrukturen, en aktiv insats från fylkena och ett tätt samarbete mellan arbetsmarknadens parter och utbildningsmyndigheterna.

År 2012 undertecknade Kunnskapsdepartementet och arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna ett kontrakt för fler lärlingsplatser – ”Samfunnskontrakt for flere læreplasser”. Kontraktets överordnade mål är att förpliktiga myndigheterna och arbetsmarknadens parter till att förankra yrkesutbildningen i alla relevanta branscher och sektorer och skaffa lärlingskontrakt till alla elever som önskar det. Gemensamt för växlingsmodell-

lerna är att lärandet växlar mellan skola och lärverksamhet. Detta motiverar eleverna och skapar bättre sammanhang mellan de gemensamma ämnena och yrkesämnena i skola och verksamhet. Växlingsmodellerna kommer att kunna underlätta övergången mellan skola och arbetsliv och göra utbildningarna mer relevanta för arbetsgivare.

MERA INFORMATION

► <http://www.udir.no/Spesielt-for/Fag-og-yrkesopplaring/Samfunnskontrakten/>

EWATCH: Stödprogram för studerande genom gruppvägledning

WATCH-handboken är framtagen för att hjälpa vägledare att implementera gruppvägledning med syftet att förhindra avbrott bland elever. Programmet används i flera europeiska länder och kan användas både för unga och vuxna i utbildnings- och yrkesutbildningssammanhang. Handboken är en av de metoder som har utvecklats i ett Leonardo da Vinci program med syftet att nå de elever som avbryter sin utbildning i Europa. Boken har publicerats på tre språk; engelska, danska och svenska. En av författarna är också lokal aktör i den isländska delen av LPA-projektet.

MERA INFORMATION

► WATCH Handbook for Facilitators when Assisting Learners in Groups. What Alternatives? Thinking, Coping, Hoping, A Support Programme for Learners av Anna Sigurdadottir, Björg Birgisdottir och Sigidur Hulda Jonsdottir.

Nationell satsning i Norge på rekrytering av fler lärlingsplatser – ”Lærlingløftet”

Hur ska vi klara att skaffa lärlingskontrakt till alla som söker? Måste fler företag/organisationer bli klara över fördelarna med att ta in lärlingar och säga ja till att delta i lärlingsutbildningen? År 2013 lanserade Norge satsningen ”Lærlingløftet” tillsammans med parterna på arbetsmarknaden.

MERA INFORMATION

► <http://www.udir.no/Spesielt-for/Fag-og-yrkesopplaring/Samfunnskontrakten/>

Hur skaffar man praktikplats i Danmark

I Danmark ligger ansvaret för att finna praktikplats både hos eleven och i hög grad på yrkesutbildningsskolorna, som har anställt praktikplatskonsulenter med detta uppdrag. Dessutom har de lokala utbildningsråden

både ett ansvar och i praktiken en stor betydelse.

Att skaffa praktikplatser är mera än att sälja in. Elever ska kunna passa in hos de potentiella arbetsplatserna, annars hotar avbrott och verksamheten väljer kanske att inte längre ta emot lärlingar. Konsumenten ska kunna samarbeta med de rätta resurserna på skolan t.ex. yrkeslärare, instruktörerna i praktikcentret, administrationen eller elevvägledaren. Konsumenten ska både ha yrkesmässig insikt i branschen och ha en försäljningsmässig profil, känna till lagen och kunna använda de rätta verktygen för rådgivning till verksamheten t.ex. om praktikmålen. Och sist men inte minst är det viktigt att skolan har strategiskt fokus på det praktikplatsuppsökande arbetet, tillför resurser och arbetar med måluppföljning.

MERA INFORMATION OM HUR EN DANSK SKOLA ARBETAR

► www.tec.dk

Läroavtalsutbildningen i Finland

Läroavtalet är ett modernt sätt att utbilda arbetskraft enligt de behov företaget har. Läroavtalsutbildningen baserar sig på inläring i arbetet. Största delen av de inlä-

rningsmål som hör till en examen uppnås på arbetsplatsen – genom de praktiska arbetsuppgifterna.

MERA INFORMATION

► <http://oppisopimus.vaasa.fi/WebRoot/1087170/Etusivu.aspx?id=1087173>

Kompetensbaserad yrkesutbildning i Finland

Den finländska yrkesutbildningen har varit arbetslivs- och kompetensinriktad i praktiken redan i cirka två decennier. Revideringen av examensgrunderna och ibruktagandet av kompetensbaserad yrkesutbildning har en stor inverkan både på nationell nivå och i utbildningsanordnarnas, läroanstalternas och lärarnas verksamhet, eftersom det innebär att Finland lämnar det vetenskaps- och läroämnescentrerade tänkandet, till att betrakta yrkesstudier som studier baserade på verksamheten i arbetslivet.

Det centrala syftet är att

- i all yrkesutbildning som leder till examen stärka kompetensinriktningen och den struktur som bygger på examensdelar,
- stärka den kompetensbaserade definitionen av yrkesinriktade examina samt den struktur som består av examensdelar,

vilket stöder skapandet av flexibla och individuella studievägar och främjar identifieringen och erkännandet av tidigare förvärvat kunnande som en del av examen.

Dessutom främjas snabbheten och flexibiliteten i examensstrukturen och i beslutsfattandet om denna, vilka är egenskaper som är nödvändiga för att kunna reagera på förändringar i arbetslivet och i samhället.

MERA INFORMATION

- ▶ www.oph.fi/startsidan
- ▶ <http://oph.fi/yrkesgrund>

Elektrikerutbildningens”modulväljare”

Elektrikerutbildningen i Danmark har precis blivit moderniserad och modulariserad. Utbildningen är komplex och det är viktigt att modulerna inte sätts samman villkorligt. Som kvalitetssäkring har EVU fått utvecklat ett online verktyg, där verksamheterna själva kan sätta ihop utbildningen, så att den matchar deras möjligheter och samtidigt uppfyller kvalitetskraven. I en bilaga kan verksamheten tillsammans med lärlingen välja de elinriktade moduler, som passar till kompetensbehovet i precis denna verksamhet. Syftet är att ge verksamheterna och skolornas praktikplatskonsulenter ett verktyg för

att sätta samman utbildningen så att modulerna utgör en helhet.

MERA INFORMATION

- ▶ <https://elektrikeruddannelsen.dk/ung/modules>

Praktikmål

Praktikmål är de kompetenser som eleverna i Danmark ska uppnå under deras praktikperioder och varje utbildning har sina egna praktikmål. Praktikperioderna ska avslutas med en ”praktikerklæring”, där arbetsgivaren i dialog med eleven bedömer vilka kompetenser som eleven har uppnått och på vilken nivå. Utifrån dessa kan skolorna planlägga den kommande utbildningen utifrån varje enskild elevs behov.

Hittills råder en stor skillnad i Danmark och mellan branscherna, hur praktikmål är formulerade och hur de används som ett aktivt verktyg. Det danska projektet har tittat på en uppsättning av metoder och styrdokument i Danmark och utomlands. Detta har resulterat i sex förslag till förbättringar. Rekommendationerna innehåller kriterier för att definiera praktikmål och anger konkret hur ett bra arbete med praktikmål kan se ut.

Syftet är att bidra till att kvalitetssäkra elevernas lärande på arbetsplatsen och att skapa ett större sammanhang mellan skol- och praktikperioder.

MERA INFORMATION

- ▶ Video: http://youtu.be/NSBNErd_OHA
- ▶ www.arbejdspladslaering.dk

Handledarutbildning

Vid startkonferensen i LPA-projektet presenterades planeringen av den svenska handledarutbildningen för handledare på arbetsplatser som tar emot elever i apl. Nu kan vi presentera den färdiga webbutbildningen, resultat och hur utbildningen t.ex. kan användas vid handledarträffar eller på arbetsplatser vid apl-besök.

MERA INFORMATION

- ▶ <http://www.skolverket.se/fran-skola-till-arbetsliv>
- ▶ apl/apl-utveckling/nationell-handledarutbildning

Kompetenshöjning via lärares arbetslivsperioder i Norge

Hospiteringsordningen ger lärare som undervisar elever i yrkesinriktade program möjlighet att besöka företagen/organisationerna

där deras elever en dag kommer att arbeta. Detta gäller både yrkesämnen och gemensamma ämnen. Instruktörer som arbetar ute i företagen/organisationerna kan besöka skolorna för att bli mera bekanta med hur undervisningen genomförs. Erfarenheter från försöket visar att samarbetet mellan skola och arbetsliv har blivit bättre. Projektet pågår i alla landets 19 fylken och under 2014 var det 1032 besökare inom försöket.

MERA INFORMATION

- ▶ <http://www.udir.no/Utvikling/Hospiteringsordning-skolearbeidsliv>
- ▶ <http://magasinet.udir.no/2014/hele-norge-hospiterer>
- ▶ <http://magasinet.udir.no/2014/timelistetyven>

Kompetenshöjning via lärares arbetslivsperioder i Finland

Inom yrkesutbildningen är kontakterna mellan utbildningen och arbetslivet av särskilt stor betydelse och ett bra samarbete är av avgörande betydelse för att utveckla och genomföra utbildningen. Arbetslivsperioder för lärarna innebär att den egna yrkeskunskapen uppdateras och utvecklas. Arbetslivsperioderna är också viktiga för att skapa och upprätthålla den kompetens och

det kunnande som krävs av de studerande när de så småningom ska ut i arbetslivet. Yrkesakademin i Österbotten har jobbat fram en fungerande modell för genomförande av arbetslivsperioder för lärare.

MERA INFORMATION

► <http://arbetslivssamverkan.wikispaces.com>

Samspel mellan skolan och praktiken SOSU – social och sundhetsutbildning

Det nya initiativet i vård- och omsorgsutbildningarna för SOSU-assistent (SSA) och Pedagogisk Assistent innebär att de lokala undervisningsplanerna (LUP) utarbetas i samspel mellan skolan och praktiken.

SSA-utbildningen innehåller 10 teman. Till varje tema finns en generisk uppgift, som bearbetas av eleven under såväl en skol- som en praktikperiod.

Målet är att stärka samspelet mellan teori och praktik och elevens helhetsförståelse av utbildningen.

MERA INFORMATION

► www.sosusj.dk

Elevplan binder samman eleven, skolan och arbetslivet

Den officiella danska landsomfattande plattformen Elevplan i Danmark understödjer samspelet mellan alla aktörer som är involverade i varje elevs utbildning. Exempel på nya praktikfaciliteter är

- Praktikmål med taxonomier för avbockning,
- Digital praktikbedömning,
- Övriga faciliteter för dialog mellan skola och praktik.

Målet är att stärka samspelet mellan teori och praktik och elevens helhetsförståelse av utbildningen.

MERA INFORMATION

► www.elevplan.dk

Lärlingsutbildning i Sverige

Från och med 2011 är lärlingsutbildningen en permanent utbildningsväg i Sverige och intresset för gymnasial lärling ökar stadigt. Innehållet i utbildningen och examen är samma som den skolförlagda utbildningen, men formen är annorlunda. Eleven gör mer än halva tiden av utbildningen på en arbetsplats och startar sin inriktning redan från första skoldagen.

Skolverkets Lärlingscentrum har startats på uppdrag av svenska regeringen och målet är att få fler lärlingar på gymnasial nivå och att höja kvaliteten i det arbetsplatsförlagda lärandet.

MERA INFORMATION

► www.skolverket.se/larlingscentrum

Apl-utvecklarutbildning

Som komplement till Skolverkets nationella webbaserade handledarutbildning har en apl-utvecklarutbildning för lärare och andra i skolan som arbetar med apl tagits fram. Liksom handledarutbildningen syftar den till att höja kvaliteten i apl och stärka samverkan mellan skola och arbetsplats. Apl-utvecklarutbildningen togs fram tillsammans med Stockholms universitet och 23 yrkeslärare som föreslog och provade innehållet samtidigt som de gick utbildningen. Detta medförde att utbildningen är direkt kopplad till deltagarnas vardagliga arbete med apl och ger deltagarna konkreta verktyg i arbetet med att kvalitetssäkra det arbetsplatsförlagda lärande. Den har därför blivit mycket uppskattad av deltagarna och deras rektorer som ser ett direkt värde av utbildningen.

MERA INFORMATION

► <http://www.skolverket.se/fran-skola-till-arbetsliv/apl/apl-utveckling/apl-utvecklarutbildning-for-yrkeslarare-1.211061>

Bedömning av yrkesskickligheten

Ålands yrkesgymnasium ordnar bland annat yrkesutbildning inom vårdbranschen för både ungdomar och vuxna. I ungdomsutbildningen bedöms yrkesskickligheten med yrkesprov och inom vuxenutbildningen bedöms den i omfattande examenstillfälle. I bedömningen deltar representanter både från skolan och från arbetsplatsen.

MERA INFORMATION

► www.gymnasium.ax

Validering/Realkompetencevurdering

Sedan 2011 har man arbetat med att förbereda för ett valideringssystem på Färöarna. Systemet har tagits fram tillsammans med representanter för arbetsmarknadens parter, yrkesskolorna och myndigheten. År 2014 antog Lagtinget en lag om validering och nu ska lagen implementeras.

MERA INFORMATION

► www.yrkisdepilin.fo

Vad gör vi i Norge när elever inte får lärlingsplats?

Fafo i Norge har utvärderat och publicerar i november en slutrapport gällande en utprovning av ett förstärkt alternativt erbjudande i skola, när elever inte får lärlingsplats i fem fylkeskommuner. Elever som inte får lärlingsplats har rätt till skolförlagt lärande för att fullfölja yrkesinriktad gymnasial utbildning i Norge. Genom ett så kallat alternativ Vg3 får eleverna ett års skolbaserad utbildning i motsats till två års lärande i företag/organisation. Erfarenheterna hittills har visat att detta erbjudande inte fungerar tillfredsställande.

Av det skälet sattes det under skolåret 2013/2014 igång en utprovning med ett förstärkt alternativ Vg3 för elever som inte får lärlingsplats, med minst ett halvt års extra tid. Utprovningen skulle vara baserad på ett tätt samarbete mellan skola och arbetsliv. Fafo kommer att presentera hur fylkena har organiserat detta försök, samarbetet mellan skola och arbetsliv, resultaten och elevernas genomförande av utbildningen.

MERA INFORMATION

- ▶ <http://www.udir.no/Tilstand/Forskning/Rapporter/>
- ▶ FAFO/Fornoyd-med-alternativ-Vg3

Utmaningar och möjligheter i lärande i arbete inom den yrkesinriktade specialundervisningen på Åland

Inom Ålands yrkesgymnasium ordnas yrkesinriktad specialundervisning med anpassade läroplaner till studerande med funktionsnedsättning och som är i behov av särskilt stöd.

- ▶ www.gymnasium.ax

”En jämställd målarbransch” i Sverige

Måleriföretagen verkar för att måleriyrket ska vara ett yrke där alla människor – oavsett kulturell tillhörighet, kön och etnicitet – kan arbeta och vidareutvecklas. Måleribranschen är den del av byggbranschen som lyckats bäst med att bryta traditionella könsmönster. Idag är 25 % av alla lärlingar kvinnor. Inom ett par år räknar Måleriföretagen med att ha fördubblat antalet kvinnor i målarbranschen.

MERA INFORMATION OM MÅLERIFÖRETAGEN

- ▶ www.maleriforetagen.se/om-maleriforetagen/var-verksamhet

FLER KVINNLIGA MÅLARE

- ▶ www.malare.nu/Malare/Karriar/Fler-kvinnliga-malare

Skolverket

